

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova
IP Centrul de Excelență în Economie și Finanțe

Director IP Centrul de Excelență în Economie și Finanțe
" 10 " 2023

APROB
Aurora SARGO

Curriculumul modular

S.08.O.030 Gestiunea financiară a sectorului public

Specialitatea: **41210 - Finanțe și asigurări**
Calificarea: **Broker în asigurări**

Aprobat la:

Ședința Consiliului metodic-stiințific al Centrului de Excelență în Economie și Finanțe, proces-verbal nr. 3 din "09" 10 2023

Director adjunct pentru instruire și educație

Angela BOTEZATU

Ședința catedrei "Finanțe", proces-verbal nr. 2 din "11" 09 2023

Șef catedră

Ala ROLLER

Actualizat în baza Planului de învățământ aprobat prin OMEC nr.339, din 18.05.2022:

1. *Claudia PLĂMĂDEALĂ*, magistru în economie, grad didactic superior, profesor discipline economice, IP Centrul de Excelență în Economie și Finanțe
2. *Nicoleta GLADCENCO*, master în drept, grad didactic II, profesor discipline economice, IP Centrul de Excelență în Economie și Finanțe

Recenzenți:

1. Dinu GHERASIM, director general, Compania de Asigurări "Donaris Vienna Insurance Group" SA
2. Liviu MIRAUȚA, manager în asigurări, Compania de Asigurări "Moldasig" SA
3. Sergiu ȘOIMU, director "First Audit International" SRL

Adresa Curriculumului în Internet:

<http://edu.gov.md/ro/content/curriculum-invatamintul-profesional-tehnic-postsecundar>

Cuprins

I. Preliminarii.....	4
II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională.....	5
III. Competențele profesionale specifice modulului.....	5
IV. Administrarea modulului.....	6
V. Unitățile de învățare.....	7
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unitățile de învățare.....	10
VII. Studiul individual ghidat de profesor.....	10
VIII. Lucrări practice recomandate.....	10
IX. Sugestii metodologice.....	11
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale.....	11
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii.....	12
XII. Resurse didactice recomandate elevilor.....	13

I. Preliminarii

Prezența statului în economie este puternic legată de importanța intervenției bugetare. În condițiile economice actuale, deciziile bugetare sunt acte de esență politică, iar administrațiile publice au un rol de importanță crescândă în economie și în societate, fenomen evidențiat de volumul și structura cheltuielilor publice repartizate.

Calitatea de agent economic a statului este abordată în cadrul unității de curs "*Gestiunea financiară a sectorului public*" (în continuare GFSP) - componentă esențială a științei economice. Definirea domeniului impune cunoașterea comportamentului statului atât în calitate de agent economic, precum și ca arbitru al activității economice și implică studierea unor noțiuni și concepte referitoare la mediul și modul de activitate al său.

Deciziile de optimizare a cheltuielilor publice pot fi ameliorate și facilitate prin luare în considerare a incertitudinii care influențează selecția proiectelor și alegerilor bugetare. Ameliorarea deciziilor financiare și creșterea eficacității bugetului pot fi realizate prin regruparea cheltuielilor în categorii mai semnificative din punctul de vedere al analizei financiare și economice. Totodată, cunoașterea și aplicarea metodelor moderne ale analizei permite o mai bună raționalizare a bugetului.

Statutul curriculumului. Curriculumul este un document normativ și obligatoriu pentru realizarea procesului de predare-învățare-evaluare pentru pregătirea specialiștilor în domeniul de formare profesională 412 Finanțe, activitate bancară și asigurări, specialitatea 41210 Finanțe și asigurări în instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar.

Unitatea de curs are ca scop instruirea teoretică și formarea aptitudinilor practice în domeniul metodelor și tehnicilor gestiunii fondurilor financiare publice și în special, al sistemului bugetar al statului. GFSP încearcă să completeze cunoștințele în domeniul teoriei bugetare și al cadrului normativ-legal circumscris domeniului dat din Republica Moldova.

La elaborarea curriculumului modular la GFSP s-a ținut cont de respectarea următoarelor **principii specifice**:

1. *Principiul integralității* prin care au fost stabilite elementele de structură a curriculumului și interdependența funcțională a acestora.
2. *Principiul priorității funcționale* conform căruia la elaborarea curriculumului s-a ținut cont de prioritizarea competențelor formate, iar conținuturile au fost selectate din perspectiva ponderii acestora.
3. *Principiul relevanței* prin care cunoștințele contribuie direct la formarea abilităților și în final la formarea competențelor profesionale.
4. *Principiul flexibilității și receptivității față de cerințele pieței muncii.* Acest principiu presupune că prevederile curriculare ale modului dat au deschidere față de noutățile și inovațiile ce se produc pe segmentele specifice ale pieței muncii, modificările și actualizările legislației și în progresul tehnologiilor informaționale.

Funcțiile curriculumului la GFSP sunt: asigurarea stabilității și continuității procesului de predare-învățare, coordonarea proceselor de învățare, sistematizarea și ordonarea conținuturilor, evaluarea participanților la procesul didactic.

Beneficiarii curriculumului. Curriculumul este destinat:

- elevilor care își fac studiile la specialitatea „Finanțe și asigurări”;
- profesorilor din instituțiile de învățământ profesional tehnic;
- autorilor de manuale și ghiduri metodologice;
- membrilor comisiilor pentru examenele de calificare;
- membrilor comisiilor de identificare, evaluare și recunoaștere a rezultatelor învățării, dobândite în contexte non-formale și informale etc.

Unitățile de curs ce necesită a fi studiate până la demararea procesului de instruire la modulul GFSP:

U.02.O.004 Bazele legislației;
F.04.O.012 Bazele contabilității;
F.05.O.016 Contabilitate financiară;
S.06.O.023 Finanțe publice;
P.06.O.051 Practica de specialitate;
F.07.O.017 Fiscalitate;
S.07.O.024 Finanțele întreprinderii.

II. Motivația, utilitatea modului pentru dezvoltarea profesională

Unitatea de curs GFSP are un rol esențial în formarea specialistului din domeniul de formare profesională *Finanțe, activitate bancară și asigurări*. Specialistul competent trebuie să abordeze problematicii privind: sectorul public, politica bugetar-fiscală, finanțarea și gestionarea finanțelor publice. Studiul GFSP are un rol crucial în asigurarea bunăstării economice și sociale a unei țări. Prin înțelegerea și îmbunătățirea modului în care sunt utilizate resursele publice, putem contribui la creșterea economiei și îmbunătățirea standardelor de viață ale cetățenilor.

Pentru accentuarea caracterului practic-aplicativ al unității de curs se recomandă corelarea teoriei cu realitatea; exemple din economia națională și internațională; analiza unor procese referitoare la integrarea Republicii Moldova în spațiul economic european și mondial.

În procesul de elaborare a Curriculumului s-a ținut cont de actele legislative în vigoare la momentul elaborării. Reieșind din dinamismul prevederilor legislative ale sistemului financiar-bancar, politicii monetare, cursul va fi supus completării și modificării continue.

III. Competențele profesionale specifice modului

Competențele profesionale ale viitorului absolvent evidențiază capacitatea de a integra cunoștințele teoretice cu deprinderile practice în realizarea activității profesionale și a obține performanțe descrise în calificarea profesională.

Competența profesională din descrierea calificării:

CP 1.2. Documentarea operativă și corectă la instrumentarea dosarului de daună conform prevederilor legale.

CP 2.1. Perfectarea registrelor de evidență a operațiunilor financiare și verificarea corespunderii acestora cu situațiile financiare.

Atribuții:

A 1. Respectarea și aplicarea normelor de asigurare a securității informațiilor financiare.

A 3. Identificarea strategiilor de promovare a produselor și serviciilor în vederea consilierii clienților.

A 4. Prestarea serviciilor în sectorul asigurărilor din Republica Moldova.

A 6. Evaluarea, investigarea și diagnosticarea proceselor și fenomenelor specifice societăților de asigurări.

Competențele profesionale specifice modului GFSP:

CS 1. Utilizarea limbajului de specialitatea specific finanțelor publice;

CS 2. Argumentarea necesității sectorului public în economie;

CS 3. Identificarea metodelor de încasare și evidență a veniturilor și de efectuare a cheltuielilor bugetare prin sistemul trezorerial;

CS 4. Recunoașterea particularităților finanțării cheltuielilor bugetelor unităților administrative - teritoriale;

CS 5. Aplicarea prevederilor legale privind planificarea cheltuielilor instituțiilor publice.

IV. Administrarea modului

Codul	Denumirea	Semestrul	Numărul de ore				Modalitatea de evaluare	Numărul de credite
			Total	Contact direct		Lucrul individual		
				Prelegeri	Practică/ Seminar			
S.08.O.030	Gestiunea financiară a sectorului public	VIII	60	20	20	20	Examen	2

V. Unitățile de învățare

Nr.	Unități de competență	Unități de conținut/Cunoștințe	Abilități
1.	Sectorul public		
	UC 1. Argumentarea necesității sectorului public în economie.	1. Conceptul de bunuri publice și private. 2. Sectorul public și componentele sale. 3. Funcțiile sectorului public. 4. Evoluția sectorului public în Republica Moldova.	A1.Argumentarea necesității sectorului public în economie. A2.Caracterizarea activităților și funcțiilor sectorului public. A3.Descrierea conținutului economic al sectorului public. A4.Definirea și caracterizarea bunurilor publice și private.
2.	Sistemul bugetar și politica bugetar – fiscală a statului		
	UC 2. Utilizarea limbajului de specialitate specific finanțelor publice.	1. Bugetul – verigă de bază a sistemului financiar al țării. 2. Conceptul de sistem bugetar și componentele sale. 3. Politica bugetar – fiscală a statului.	A1.Definirea noțiunii de buget. A2.Descrierea principiilor bugetare. A3.Explicarea structurii sistemului bugetar al Republicii Moldova. A4.Identificarea obiectivelor politicii bugetar – fiscale aplicate în Republica Moldova.
3.	Trezoreria publică		
	UC 3. Identificarea metodelor de încasare și evidență a veniturilor și de efectuare a cheltuielilor bugetare prin sistemul trezorerial.	1. Conceptul cu privire la Trezorerie. Evoluția sistemului trezorerial. 2. Funcțiile Trezoreriei publice. 3. Structura sistemului trezorerial în Republica Moldova. 4. Încasarea și evidența veniturilor bugetare prin sistemul trezorerial. 5. Efectuarea cheltuielilor bugetare prin sistemul trezorerial.	A1.Definirea conceptului de trezorerie publică. A2.Descrierea etapelor evoluției sistemului trezorerial. A3.Explicarea funcțiilor trezoreriei publice. A4.Determinarea metodelor de încasare și evidență a veniturilor bugetare prin sistemul trezorerial. A5.Identificarea metodelor de efectuare a cheltuielilor bugetare prin sistemul trezorerial.
4.	Clasificația bugetară. Devizul de venituri și cheltuieli.		
	UC 4. Identificarea metodelor de încasare și evidență a veniturilor și de efectuare a cheltuielilor bugetare prin sistemul trezorerial.	1. Conceptul de clasificație bugetară. 2. Principiile clasificației veniturilor și cheltuielilor bugetare, subdiviziunile clasificației bugetare. 3. Noțiunea de deviz de venituri și cheltuieli. Tipurile de deviz.	A1.Definirea noțiunii de clasificație bugetară. A2.Recunoașterea principiilor clasificației bugetare a veniturilor. A3.Expunerea principiilor și criteriilor de clasificare a cheltuielilor bugetare.
5.	Gestionarea finanțelor publice locale		
	UC 5. Recunoașterea particularităților finanțării	1. Structura și funcțiile administrației publice locale.	A1.Examinarea structurii finanțelor publice locale.

	cheltuielilor bugetelor unităților administrative – teritoriale.	2. Autonomia locală și principiile de bază ale activității autorităților publice locale. 3. Resursele financiare la dispoziția autorităților publice locale. 4. Transferurile: tipuri și metode de calcul. 5. Delimitarea competențelor în efectuarea cheltuielilor bugetelor UAT. 6. Procesul bugetar la nivelul unităților administrativ teritoriale.	A2.Prezentarea principiilor de bază ale activității autorităților publice locale. A3.Argumentarea rolului organelor executive locale. A4.Definirea conceptului de autonomie locală. A5.Caracterizarea mecanismului de realizare a transferurilor. A6.Delimitarea competențelor în efectuarea cheltuielilor UAT. A7.Distingerea etapelor procesului bugetar la nivelul unităților administrativ teritoriale.
6.	Finanțarea învățământului public		
	UC 6. Aplicarea prevederilor legale privind planificarea cheltuielilor instituțiilor publice.	1.Caracteristica generală și componența cheltuielilor pentru învățământul public. 2.Indicii principali de planificare a cheltuielilor pentru învățământ. 3.Sistemul de salarizare a lucrătorilor din sfera învățământului. 4.Planificarea cheltuielilor pentru întreținerea instituțiilor preșcolare. 5.Ordinea finanțării cheltuielilor pentru întreținerea școlilor medii de cultură generală, liceelor, gimnaziilor. Particularitățile determinării cheltuielilor școlilor – internat. 6.Planificarea cheltuielilor pentru pregătirea cadrelor.	A1.Determinarea dimensiunilor structurale și financiare ale sistemului de învățământ. A2.Identificarea și aplicarea metodologiei de calcul a indicatorilor de planificare a cheltuielilor pentru învățământ. A3.Determinarea eficienței cheltuielilor publice pentru învățământ.
7.	Finanțarea protecției sociale		
	UC 7. Aplicarea prevederilor legale privind planificarea cheltuielilor instituțiilor publice.	1.Caracteristica generală a protecției sociale și componența cheltuielilor pentru aceste scopuri. 2.Principiile asigurărilor sociale de stat. 3.Formele susținerii sociale a cetățenilor prin intermediul asigurărilor sociale. 4.Finanțarea asigurării cu pensii din bugetul asigurărilor sociale de stat.	A1.Argumentarea necesității protecției sociale a cetățenilor. A2.Interpretarea formelor de ocrotire a cetățenilor prin intermediul sistemului de asigurări sociale de sta. A3.Identificarea surselor de constituire a veniturilor bugetului de asigurări sociale de stat. A4.Determinarea direcțiilor de repartizare a cheltuielilor bugetului de asigurări sociale de stat. A5.Distingerea tipurilor de pensii și mărimii acestora.
8.	Finanțarea cheltuielilor pentru ocrotirea sănătății		

	UC 8. Aplicarea prevederilor legale privind planificarea cheltuielilor instituțiilor publice.	1. Conținutul și evoluția sistemului asigurărilor obligatorii de asistență medicală în Republica Moldova. 2. Mecanismul constituirii și utilizării fondului de asigurare obligatorie de asistență medicală. 3. Particularitățile salarizării lucrătorilor din sfera ocrotirii sănătății. 4. Planificarea cheltuielilor de întreținere a instituțiilor medico – sanitare publice.	A1.Argumentarea necesității sistemului de ocrotire a sănătății cetățenilor. A2.Prezentarea etapelor evoluției sistemului de ocrotire a sănătății din Republica Moldova. A3.Examinarea cadrului economic și juridic ale asigurării obligatorii de asistență medicală. A4.Determinarea specificului finanțării sistemului național de ocrotire a sănătății. A5.Determinarea cheltuielilor de întreținerea instituțiilor medico – sanitare publice.
9.	Finanțarea cheltuielilor pentru serviciile publice generale		
	UC 9. Aplicarea prevederilor legale privind planificarea cheltuielilor instituțiilor publice.	1. Caracteristica cheltuielilor pentru serviciile publice generale. 2. Particularitățile salarizării funcționarilor publici.	A1.Argumentarea rolului instituțiilor prestatoare de servicii publice generale. A2.Identificarea particularităților serviciului public. A3.Interpretarea conceptului de funcționar public. A4.Calcularea salariilor funcționarilor publici.

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unitățile de învățare

Nr.	Unități de învățare	Total	Contact direct		Lucrul individual
			Teoretice	Seminare/ Practice	
1.	Sectorul public	4	2	2	-
2.	Sistemul bugetar și politica bugetar – fiscală a statului	4	2	2	-
3.	Trezoreria publică	4	2	2	-
4.	Clasificația bugetară. Devizul de venituri și cheltuieli	4	2	2	-
5.	Gestionarea finanțelor publice locale	10	4	2	4
6.	Finanțarea învățământului public	8	2	2	4
7.	Finanțarea protecției sociale	10	2	4	4
8.	Finanțarea cheltuielilor pentru ocrotirea sănătății	8	2	2	4
9.	Finanțarea cheltuielilor pentru serviciile publice cu destinație generală	8	2	2	4
	Total	60	20	20	20

VII. Studiul individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat		Modalități de evaluare	Termeni de realizare
5. Gestionarea finanțelor publice locale				
5.1. Bugetul unei Unități Administrative Teritoriale.	Studiu de caz. Sursele de constituire a veniturilor și direcțiile de repartizarea cheltuielilor bugetelor UAT.	Procesul bugetar la nivelul unităților administrativ teritoriale.	Prezentarea studiului de caz	Săptămâna 5
6. Finanțarea cheltuielilor pentru ocrotirea sănătății				
6.1. Bugetul unei instituții medicale.	Raport de investigare privind eficiența veniturilor și cheltuielilor ramurilor economice din Republica Moldova.	Diagrame. Analiza indicatorilor calitativi și cantitativi a veniturilor și cheltuielilor instituției medicale.	Prezentarea raportului de investigare	Săptămâna 11

Studiile individuale pot fi încărcate pe platforme online, inclusiv Google Classroom.

VIII. Lucrări practice recomandate

Pentru lecțiile practice la această unitate de curs se recomandă rezolvarea situațiilor-problemă, studiilor de caz, dezbateri la diferite teme propuse de către profesor. Se recomandă următoarele conținuturi pentru desfășurarea lecțiilor practice/seminarelor:

Nr.	Unitatea de învățare	Tema lucrării
1.	UÎ1.Gestionarea finanțelor publice locale	Determinarea etapelor procesului bugetar la nivelul unităților administrativ teritoriale din Republica Moldova.
2.	UÎ2.Finanțarea învățământului public	Activitatea de planificare și gestionare a cheltuielilor pentru învățământ din Republica Moldova.
3.	UÎ3.Finanțarea protecției sociale	Determinarea susținerii sociale a cetățenilor prin intermediul asigurărilor sociale din Republica Moldova.

4.	UÎ4.Finanțarea cheltuielilor pentru ocrotirea sănătății	Activitatea finanțării sistemului național de ocrotire a sănătății din Republica Moldova.
5.	UÎ5.Finanțarea cheltuielilor pentru serviciile publice generale	Rolul instituțiilor prestatoare de servicii publice generale din Republica Moldova.

IX. Sugestii metodologice

Formarea și dezvoltarea competențelor profesionale ale elevilor poate fi realizată prin organizarea eficientă a procesului instructiv-educativ. Aceasta vizează în primul rând selectarea adecvată a metodologiei adecvate a metodologiei de instruire și formare.

Tehnologii didactice aplicate în procesul instructiv-educativ vor fi indicate explicit în proiectele didactice elaborate de fiecare profesor în funcție de nivelul de pregătire și progresul demonstrat atât de grupa de elevi în ansamblu, cât și de fiecare elev în parte.

Setul de metode și tehnologii didactice aplicate de profesor în predarea unității de curs se vor axa pe particularitățile unității de curs, pe aspectele motivaționale ale elevului, pe accesibilitatea însușirii cunoștințelor și a formării de atitudini.

În procesul didactic profesorul va utiliza mai multe metode și strategii didactice: exercițiile de încălzire; brainstormingul; proiectul; lectura anticipativă; cvintetul; portofoliul; lucru în grup; predarea reciprocă; diagrama Venn; dezbateră; studiul de caz; exercițiul.

În contextul digitalizării procesului educațional vor fi valorificate instrumentele Google. Studiile individuale pot fi încărcate pe platforme online, inclusiv Google Classroom.

Considerarea elevului ca subiect al activității instructiv – educative și orientarea acestuia spre formarea competențelor specifice presupun respectarea unor exigențe ale învățării durabile, printre care:

- rezolvarea de aplicații practice care să permită, pe de o parte, exersarea noțiunilor specifice și construirea unor exemple pentru noțiunile însușite, iar pe de altă parte, rezolvarea unor situații problemă;
- crearea de situații-problemă în contextul cărora elevii să participe la exerciții de cunoaștere și de autocunoaștere;
- realizarea unor observații, studii de caz, elaborarea de proiecte și portofolii, individual și în grupuri de lucru;
- utilizarea unor strategii didactice care să permită alternarea formelor de activitate (individuală, în perechi și în grupuri mici);
- utilizarea calculatorului, a tehnologiei informației și comunicației, a resurselor Internet în activitatea didactică în calitatea lor de mijloace moderne de instruire;
- folosirea unor activități de învățare care să conducă la consolidarea unor deprinderi de ordin cognitiv cum sunt: analiza, sinteza, compararea, clasificarea, estimarea, rezumarea;
- dobândirea competențelor de comunicare adecvată în spațiul social-economic.

Cadrul didactic va stabili coerența dintre competențele specifice unității de curs, activitățile și resursele de învățare, mijloacele și tehnicile de învățare.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Evaluarea reprezintă activitatea de măsurare, interpretare și apreciere a rezultatelor obținute de elevi. În predarea disciplinelor economice, evaluarea ridică dificultăți deosebite, deoarece atitudinile intelectuale și comportamentul economic nu sunt imediat exprimabile, iar posibilitățile de măsurare sunt reduse. Totuși, pentru unitatea de curs Gestiunea financiară a sectorului public vor fi utilizate următoarele strategii de evaluare :

- evaluarea formativă, fiind utilizate fișe de lucru, teste, studii de caz etc.

– evaluarea sumativă, care se va realiza la sfârșitul unității de învățare sau la sfârșitul unității de curs sub forma unui examen.

La seminare, lecții practice va fi preponderent utilizată evaluarea verbală, sub forma discuțiilor, brainstorming, analiză, studii de caz, etc. Scopul acestora fiind de a le dezvolta elevilor abilitățile și competențele de a comunica coerent și argumentat utilizând limbajul de specialitate.

Pentru evaluarea scrisă vor fi elaborate teste, fișe, eseul, referate etc, care au drept scop dezvoltarea la elevi a capacităților de sinteză și de sistematizare a cunoștințelor. Cursul dat se finalizează cu examen. Nota finală se calculează ca produsul 60% note curente și 40% nota de la examen.

Un loc important în procesul de evaluare îi va reveni evaluării studiului individual al elevului, care se va desfășura conform unui grafic stabilit și unei tematici prestabilite prin prezentul curriculum.

Categorii de produse și procese pentru măsurarea competenței și criterii de evaluare a produselor:

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1.	Exercițiu rezolvat	- Înțelegerea enunțului exercițiului. - Corectitudinea calculului și formulării concluziilor.
2.	Problemă rezolvată	- înțelegerea problemei. - Documentarea în vederea identificării informațiilor necesare în rezolvarea problemei. - Formularea concluziilor.
3.	Referat	- Corespunderea formulărilor temei. - Selectarea și structurarea logică a argumentelor în corespundere cu tezele puse în discuție. - Utilizarea unui limbaj adecvat și bogat, respectarea normelor literare.
4.	Studiu de caz	- Corectitudinea interpretării studiului de caz propus. - Calitatea soluțiilor, ipotezelor propuse, argumentarea acestora. - Corectitudinea lingvistică a formulărilor, utilizarea adecvată a terminologiei în cauză. - Rezolvarea corectă a problemei, asociate studiului analizat de caz. - Completitudinea informației și coerența între subiect și documentele studiate.
5.	Figuri pe calculator	- Setarea datelor sursă în baza cărora se construiește diagrama. - Selectarea tipului și subtipului diagramei pentru a prezenta vizual datele sursă. - Adăugarea elementelor complementare, care facilitează citirea și înțelegerea diagramei (denumirile de axe, titlul diagramei, unitățile de măsură, etc.) și contribuie la explicitatea datelor, reprezentate grafic.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii vor constitui:

1. Sală de curs echipată cu proiector multimedia și ecran.
2. Notebook cu Office instalat pentru PPT și conectare la internet sau Wi-Fi.
3. Mobilier adecvat particularităților de vârstă ale elevilor.
4. Materiale didactice: acte normative în vigoare, fișe cu sarcini, hârtie poster A1, cretă colorată, fișe cu lipici, PPT, tablă etc.

XII. Resurse didactice recomandate elevilor

Nr.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/accesată/procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
I. Acte normative			
1	Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017. In: <i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova</i> . 2018, nr.1-6	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125231&lang=ro#	nelimitat
2	Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014. In: <i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova</i> .	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126152&lang=ro	nelimitat
3	Legea Republicii Moldova privind finanțele publice locale nr. 397 din 16.10.2003. În: <i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova</i> . 2003, nr. 248-253 din 19.12.2	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=120082&lang=ro	nelimitat
4	Legea bugetului de stat nr. 359 din 22-12-2022 . In: <i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova</i> . 2022, nr 435-437	https://mf.gov.md/	nelimitat
5	Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală nr. 207 din 06-12-2021. In: <i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova</i> . 2022, nr. 315-324 art. 482	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=129189&lang=ro	nelimitat
6	Legea cu privire la aprobarea particularităților calculării și achitării contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii nr. 16 din 26-01-2022. In: <i>Monitorul Oficial al Republicii Moldova</i> . 2022, nr. 34-38 art. 105	https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=129819&lang=ro	nelimitat
II. Lucrări științifice			
7	BOTNARI, Nadejda; BAURCIULU, Angela. Finanțe. Chișinău; ASEM, 2010, 325 p	Biblioteca IP CEEF	3 ex.
8	COBZARI, L.; MANOLE T. Metodologia planificării bugetare: elaborări de buget. Chișinău: ASEM, 2004, 231 p.	Biblioteca IP CEEF	5 ex.
9	Curs rezumativ de lecții la Finanțe publice. PLĂMĂDEALĂ Claudia	Internet	nelimitat
10	BUDIANSCHI D., MORCOTÎLO I., SAVVA T. „Evaluarea transparenței procesului bugetar în Republica Moldova”, Expert-Grup, 2015	https://www.expert-grup.org/ro/biblioteca/item/download/1421_3be803a37f589a2ccb3d53f2f1a0d582	nelimitat
11	MANOLE Tatiana. Finanțe publice Chișinău APP, 1998	Biblioteca IP CEEF	10 ex.
12	SECRIERU A., Finanțe publice, Chișinău 2004.	Biblioteca IP CEEF	45 ex.
13	STRATULAT Oleg, Impozitele directe Chișinău: Evrica 2004	Biblioteca IP CEEF	1 ex.
14	VĂCĂREL Iulian ș.a. Finanțepublice. București, 1999	Biblioteca IP CEEF	30 ex.

15	НИКИТИНА В., БУЧАЦКАЯ Н.,КИКУ Л., «Государственные финансы», Кишинэу 2004	Biblioteca IP CEEF	2 ex.
16	ЮТКИНА Т.Ф. Налоги и налогообложение/ подред.- Москва:Инфро- М,1999	Biblioteca IP CEEF	2 ex.